

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 30 novembre de 1913.—Núm. 21.

Les festes constantinianes

La Junta organitzadora de les festes constantinianes a Tarragona, ha tingut l'amabilitat de convidar a la nostra entitat als actes religiosos que's celebraran avui. Tot agraint l'atenció, hem de declarar que no assistirem als esmentats actes, ni corporativa ni individualment. I vol la casualitat que'l nostre apartament de les festes constantinianes, obeeixi a lo que aparentment els hi dona motiu.

L'edecte de Milán que avui preté commemorar l'Iglesia Catòlica, es precisament la consagració de la llibertat de cultes que, com altres llibertats, tenim inscrita en el nostre programa. L'emperador Constantí, per virtut d'aquella disposició, igualà'l cristianisme a les demés religions que's professaven en l'Imperi Romà. De llavors ençà'ls cristians foren considerats i respectats com els demés ciutadans. No hi hagué per a l'Estat diferències entre uns i altres.

Això no ho saben la casi totalitat dels creients que assistiran a les manifestacions religioses preparades per la Junta organitzadora de les festes constantinianes, i'ls que ho saben se guarden prou de dirho. Ben al contrari, aquests, que coneixen el text de l'edecte de Milán, l'oculten curosament o l'estrafàn i contradiuen amb llurs prediques. Cal no més que atansar-se a alguna de les Iglesies on se celebra l'anomenada *Missió*, per a convence's de lo que diem. No fa gaires dies que'l jesuïta a qui estan encomanats els sermons de la Catedral, sostenia que la religió catòlica havia d'imposar-se per tots els medis: allí on no arribés el convenciment, fins la força era lleítima; si no ho deia en forma tan crua, ben clarament ho deixava entendre.

No censurem al sacerdot per les seves afirmacions. Aquestes estan conformes amb la doctrina actual de l'Iglesia Catòlica. Els Papes, i principalment Pius IX, han condemnat i anatematizat la llibertat de cultes. Lo que feu l'emperador Constantí, no ho poden realitzar els monarques i'ls Estats moderns sense enemistar-se amb l'Iglesia. Per arribar, nó a la llibertat, sinó a una aparent tolerancia de les demés religions, s'han sostingut a Espanya lluites seculars i ha corregut abundosa la sang pels camps de batalla.

Nosaltres, sentit-ho molt, no podem celebrar avui les festes constantinianes. Hem d'esperar temps millors. Quan imperi la veritable llibertat i democracia i en el còdic fonamental de l'Estat s'hi consagri'l respecte a totes les religions, serà hora de festejar a Espanya l'edecte de Milán.

El servei obligatori

Una llarga corrúa de joves ha esperat torn aquests darrers dies a les Comandancies de Marina. Es que s'ha descobert un portell pel qual els afortunats qui disposen de mil cinc-cents pessetes, poden lliurar-se del servei militar declarat obligatori a Espanya. Al reformar les Corts la llei de reclutament de l'Exèrcit, s'oblidaren de la Marina. I resulta que a la Marina encara està vigent i admesa la redempció a metàlic.

Coses d'Espanya, o, dit pel seu veritable nom, vergonyes d'Espanya. Es aquest el país tipo de les anomalies i de les injusticies. Aquí com en lloc del mon, les lleis no's dicten per a complir-se, sinó per a burlar-les. I no es el poble qui sofreix la vexació'l qui s'afanya a lliurar-se'n, que'l poble es justicier i humà i a tothom tractaria per igual. Es el governant qui ensenya la manera d'eludir el compli-

ment de la llei i afegeix al sarcasme i la desigualtat irritant.

A despit de reials ordres i disposicions aclaratories, resultarà que molts dels qui no han complert els vint anys, inscribint-se com a matriculats de mar, malgrat no s'hagin mogut mai de muntanya, se lliuraran del servei militar obligatori. I molts obrers, molts menestrals, qui no disposaran dels trescents duros, hauran d'anar a ocupar els llocs que hauran deixat buits els favorescuts per la fortuna i per la protecció dels poderosos...

Protestar?... Bah! Es inútil la protesta si, quan es justa, no l'acompanya la força per a fer-la triomfar. L'única protesta que's nota i de cada dia més, es aquesta corrúa de gent—paralela a la de les Comandancies de Marina de que parlàvem,—que s'embarca en els trasatlàntics, cercant en paisos llunyans el pa i la justicia que Espanya li nega...

La tragedia de l'Àfrica

Torna'l telègraf a portar-nos males noves de l'Àfrica. La penetració *pacífica* d'aquell ingrati país, ens costa rius de sang i d'or. El poble espanyol, esmaperdut, indiferent, sense voluntat ni energia, deixa que'l somni imperialista vagi fent el seu camí, camí de desolació, d'empobriment, de malaventurança.

Hem vingut ocupant-nos d'ençà del primer dia d'aquesta qüestió trascendentalíssima per al pervenir d'Espanya. A Catalunya'ls nacionalistes republicans i en les demés terres hispàniques els socialistes, hem alçat la nostra veu de protesta fins a enrogallar-nos. Però tot resta quiet. A dalt, els egoïsmes, els compromisos internacionals, la cobardia o la perfidia. A baix, la manca d'opinió, l'embrutiment, la negació absoluta dels caracters distintius de poble.

Compreneu que a França, a Anglaterra, a Alemanya, la qüestió del Marroc trobi partidaris en els governs i en l'opinió del respectiu país. Apart les innegables aptituds colonitzadores de les esmentades nacions, elles treuen profit dels llurs sacrificis. Aquí, de cap manera. Es fins ridicol el resultat que baix el punt de vista econòmic ofereix la actuació espanyola a l'Àfrica.

En una acreditada revista financiera hi trobem respecte d'aquest particular datos força interessants. Tracta del desenrotlló de la nostra marina mercant en els darrers anys. I quan s'ocupa de la navegació entre Espanya i'l Nord d'Àfrica, diu lo següent:

«Por ahora la mayor parte de las transacciones hispano-marroquíes correspondientes a la zona española en dicho país, se reducen a los suministros enviados a las tropas españolas y al transporte de éstas. Mas adelante suponemos que esa situación se modificará en favor nuestro; de no ser así, los sacrificios de todo género que se impone España, no se verán recompensados. La mejor prueba del estancamiento en que están nuestros negocios comerciales con Marruecos, es la reseña del movimiento de buques de y para aquellos puntos; como sigue:

Bandera española

Buques de vapor cargados y en lastre

	Toneladas	Viajeros
Alhucemas, 14.....	30	515
Ceuta, 569.....	657	2.175
Chafarinas, 4.....	6	>
Melilla, 689.....	2.950	40.792
Larache, 15.....	18	>
Total, 1.291 viajes para transportar 5.641 tonela-		

das; no se puede calificar de comercio próspero en movimiento tan mezquino.»

Hem de deturar la ploma tot recordant que encara pesa damunt nostre la odiada Llei de jurisdiccions.

Per la Mancomunitat

El passat dimecres, en el Palau de la Generalitat Catalana, se reuniren a Barcelona els presidents de les quatre diputacions de Catalunya, per a ordenar el plebiscit dels ajuntaments i fixar la data en que aniran a Madrid, amb l'objecte de fer entrega al president del Consell de l'Album on consten les adhesions.

La reunió començà a les quatre de la tarda, manifestant a l'acabar el Sr. Prat de la Riba que'ls presidents se traslladaran a Madrid el dia 9 del mes que vé.

El resultat del plebiscit no pot ésser més falaguer per Catalunya.

Els ajuntaments que soscriuen la demanda de Mancomunitat son:

De Barcelona, 302 i'n té la provincia 316.

De Tarragona, 153 i'n té la provincia 185.

De Girona, 253 i'n té la provincia 247.

De Lleida, 525 i'n té la provincia 348.

Total d'ajuntaments adherits, 1.013. No adherits, 83.

La major part dels municipis no adherits son de molt petit nombre d'habitants.

Creiem que després d'aquesta demostració no hi haurà qui pugui dir que no es tota Catalunya que demana i desitja la Mancomunitat. I si ara els governs no atenen les justissimes aspiracions dels catalans, serà arribada l'hora de pendre actituds en consonancia amb els desprecis que se'ns fan.

Les declaracions de l'Arquebisbe

El distingit periodista En Santiago Vinardell, publica en *El Día Gráfico* del passat dimecres una interessant conversa que ha tingut amb el nou Arquebisbe de Tarragona, Dr. López Pelàez. El *Diario de Tarragona* ha reproduït íntegrament l'interviu, les principals afirmacions de la qual han produït forta sensació i no poc revol entre l'element eclesiàstic principalment. *La Cruz, diario católico*, hi dedica de mala gana una dotzena escassa de ratlles.

El Prelat se declara convençut regionalista. Referma la seva adhesió al projecte de Mancomunitat. Vol apendre'l nostra idioma per a predicar en català, i té l'intent d'establir al Seminari, càtedres de llengua i literatura catalana. Diu que abans de naixer en Cambó éll ja era regionalista; que ho ha sigut a Galicia i a Aragó i que té per mestres a n'en Murguía i a n'en Brañas.

Desitja la terminació de la Catedral i es partidari de la desaparició de l'actual chor, cal suposar que en la forma realitzada a la Seu de Palma de Mallorca. Creu encertadíssim el projecte i emplaçament ideat per l'arquitecte en Domènech i Muntaner per al monument al gran rei en Jaume I. «La meva actuació—ha dit—s'inspirarà en la tradició, impulsada en tota ocasió pel progrés.»

No podem resistir la tentació de copiar de l'interviu els següents paragrafs endreçats a concretar la seva situació política i a explicar l'odi que li tenen els elements ultramontans:

«—No quieren perdonarme, ni pueden,—se refe-

reix als carlins—mis conceptos, vertidos en un discurso, al juzgar a la Inquisición y a Felipe II.

—Lo recuerdo, Excelencia, lo recuerdo. Les dijo S. I.: «que los católicos podían juzgar a su antojo a aquella institución y a aquel monarca.» ¿No era así?

—Así era, en efecto. Y sigo sosteniéndolo. Si vuelvo al Senado seguiré siendo el de siempre. Mi norma es decir las verdades—lo que yo creo las verdades—a quienquiera que sea. Me uniré a los regionalistas siempre que se trate de asuntos relacionados con la autonomía de las regiones. Por lo demás he de ir siempre solo. Religión y política no deben mezclarse nunca, ¡nunca! (Y al decir esto el rostro expresivo del Arzobispo se tornó enérgico, bellamente enérgico y duro). El catolicismo—prosiguió—es santo o inmutable, mientras que la política es cosa variable y percedera.»

Devant d'això's comprèn que algún canonge's negués a guarnir els seus balcons amb motiu de l'arribada del nou Arquebisbe i s'explica'l rumor que corre ja fa alguns dies, segons el qual *La Cruz* deixarà d'ésser orgue de l'arquebisbat, per a convertir-se declaradament en diari carlí, que es lo que ha sigut sempre d'una manera més o menys encuberta.

* * *

¿Dónde está España?

«Queridos amigos: En 1855, viajando Larra por los páramos deshabitados de Extremadura, después de haber recorrido—en la soledad y el desamparo—los viejos, pedregosos, polvorientos caminos de Castilla, preguntaba, haciendo un alto en su peregrinación: «¿Dónde está España?» La pregunta de Larra no ha sido contestada todavía. Han pasado ochenta años y aún podemos formular la interrogación melancólica del satírico. ¿Dónde está España? Podemos formular esta interrogación a la vista del espectáculo que nuestro país ofrece. Salid de Madrid y encaminaos a un pueblecillo de Castilla, de Levante o de Andalucía. Dejad atrás vuestros libros, los teatros, la charla amena en la tertulia, el paseo al anochecer por la calle reverberante de luz y bulliciosa. Olvidaos de las eternas y alucinadoras discusiones del salón de conferencias. Quedaos a solas con vosotros mismos. Ante vosotros se extiende el panorama de la campaña española. Ya no escucháis discursos grandilocuentes; ya no columbráis cruzar raudo el automóvil de un ministro. El campo está desolado, casi yermo; estos pobres labriegos que lo labran, apenas pueden, con lo que de la tierra sacan, satisfacer augustiosamente al fisco y pagar las deudas exorbitantes de la usura. Ved cómo la labor penosa de la tierra ha encorvado—tras largos años—los cuerpos; ved sus caras flácidas, amarillentas, que desmienten el tópico, tradicional y poético, de los colores y las carnosidades campesinas. La inanición va minando, poco a poco, las generaciones de labriegos. Como con una hoz, son segadas las vidas por la tuberculosis. En las miserables casillas de los pueblos, donde estos hombres viven, no hay lumbre ni pan; los hijos de estos hombres no tienen escuelas donde aprender los rudimentos de la instrucción. Al igual que en el siglo XVII, cuando los moriscos fueron expulsados de España, estos labriegos, con sus mujeres, con sus niños, pálidos, extenuados, cubiertos de andrajos, peregrinan en bandas por los caminos en busca del lejano mar: el lejano mar por el que han de caminar a morir lejos de esta tierra que penaron.

¿Dónde está España? ¿Dónde está la fortaleza de España? Los países no son fuertes ni por sus Ejércitos ni por sus acorazados. No sirven de nada ejércitos y acorazados cuando millares y millares de campesinos perecen en la miseria y la inanición. La fortaleza es una resultante del bienestar y de la justicia sociales. Al recorrer estos campos secos y grises; después de hablar con estos labriegos resignados y tristes, cuando hemos estado en sus pobres viviendas, y hemos paseado por las callejuelas de los pueblos, y hemos asistido, hora por hora, al vivir cotidiano, fraternalmente, de estos hombres que, siendo compatriotas nuestros, parecen habitantes de otro hemisferio, un sentimiento profundo se apodera de nuestro espíritu. Es indignación y es desesperanza; es abatimiento y es impetuoso deseo de aniquilamiento y renovación.

«Todo se junta y se revuelve tumultuosamente en el fondo de nuestro ser. Ya en Madrid, ya en el Salón de Conferencias, ya con las diarias informaciones políticas delante de los ojos, no acertamos—perplejos, desorientados—a casar la realidad angustiosa y brutal que acabamos de ver con la siniestra frivolidad que desfila frente a nosotros. Discursos grandilocuentes, conferencias, entrevistas, idas y venidas, conciertos y desconciertos, manifestaciones, declaraciones, programas, todo esto, ¿qué te importará a ti, labriego atenaceado por el hambre, labriego a quien tus hijos piden pan, pan que no tienes? Todo esto, ¿qué te importará a ti, menestral afanado en los cien pequeños oficios del hierro, de la madera y de la lana? Todo esto, ¿qué te importará a ti, modesto ciudadano de la clase media, condenado al mayor de los tormentos sociales, el tormento de aparentar una holgura de que no se goza, un decoro reñido con la secreta angustia del apremio diario? Todo esto, ¿qué nos importará a nosotros los que ante el panorama de Castilla, de Levante o de Andalucía hemos meditado en el presente trágico de España?»

AZORIN.

Els més eminentes escriptors i gent més granada de Madrid homenatjaren el passat diumenge al gran crític i periodista *Azorin*. La joventut intel·lectual catalana s'adherí a l'acte. Nosaltres, modestament, ens hi associem i no trobem millor manera de fer-ho que reproduint aquest fragment del bellíssim discurs que *Azorin* llegí en la festa que se li dedicà.

* * *

La Joventut N. R.

El passat dimars tingué lloc a l'U. N. R. la reunió de jovent que anunciarem en el passat número. Fou un gròs èxit. Una quarantena de joves anaren a fer ofrena del seu amor a la Causa de Catalunya i de la República. La nova Agrupació comença amb un esplet de vida que fa concebir grans esperances.

Presidí'l Sr. Ribas Llagostera, qui endreçà als congregats un sencill i patriòtic parlament. Usaren també de la paraula en nom del Concell de l'Unió'ls Srs. Mallol i Lloret. I's nomenà per aclamació la següent Junta: En Josep Baradat, President; En Jaume Pamies Olivé, Secretari; En Josep Gilabert, N'Antoni Rossell i En Francesc Benaiges, Vocals.

Fou el primer acort l'adherir-se a l'entitat mare del nacionalisme, l'Unió Catalanista. S'acordà també organitzar una tanda de conferències que's començarán desseguida i per les quals s'han rebut valiosos oferiments.

Altres projectes hi ha en estudi que s'anirán realitzant i que seràn orgull dels nostres joves. Avant, doncs, i que ni un moment decaigui'l patriòtic entusiasme. Els homes de demà seràn un estímul i exemple per als homes d'avui. I aquest resultarà son millor elogi.

* * *

Una bella instància

L'Orfeó Tarragoní ha dirigit a l'Ajuntament la següent hermosa sol·licitud que'ns complauem en fer nostra:

«Excm. Sr.: L'Orfeó tarragoní es una entitat prou coneguda i estimada de la Ciutat per a que calgui a n'aquesta Junta directiva fer-ne una presentació a l'Excm. Ajuntament de la vostra digna presidència.

La Ciutat la coneix prou bé, perquè es sang de la seva sang, i amor dels seus amors. Es, l'Orfeó, com a fill del poble, substància i essència del mateix poble.

Prou coneixèu també vos, Excm. Sr., la història esplendorosa que d'ençà de la seva naixença vé realitzant. Ara dins del clòs de la Ciutat, ahir fora de Catalunya, després per les nostres comarques, l'Orfeó, arrèu on ha anat, ha deixat rastre de cultura tarragonina, de cultura musical, i de cultura artística. Enlairant-se per sos propis mereixements, ha posat tant alt al nom de Tarragona, que avui, per una fusió espiritual, o potser també real, Tarragona i l'Orfeó Tarragoní son dos còssos en una sola ànima; son dos amics tant intimament units que fora

impossible separar-los a no ser per la mort d'un dels dos. Tarragona no pot morir, Excm. Sr., perquè és la nostre mare i la nostre enamorada; però no hem de permetre tampoc que mori l'Orfeó Tarragoní, aquesta senzilla flor tota aroma i juvenesa, car llavors se trencaria la harmònica compenetració dels dos amics de que vos parlàvem.

Cal revifar a l'Orfeó Tarragoní de tot aquell escalf patriòtic sense'l qual les coses venerades se debiliten i coll-torsen.

Cal protegir a l'Orfeó Tarragoní, no a estones, no circumstancialment, sino sempre i a tota hora, que com a cosa viva que es, necessita també en tot el curs de la seva vida, aliment i aire de sanitat.

Deixèu que aquesta Junta cuidi de l'esperit de l'Orfeó a mida de ses forces i curts coneixements, però ajudeu-nos ara Vos, Excm. Sr., i'l Consistori municipal, per a que no decaigui'l còs d'aquesta floreixement associació, i que, degut a n'aquesta floreixement,—massa ràpid potser,—avui necessita que la magnificència de l'Excm. Ajuntament de Tarragona li vulga reservar en els Pressupostos de l'any vinent una subvenció de 2.000 pessetes que li permeti desenrotllar més desembracadament la seva missió artística i cultural, per Tarragona primer, per la salvació de la seva gloriosa entitat cantaire, després.

Reconeixent per endavant el vostre fervent amor patri i l'afecte que professèu a l'Orfeó Tarragoní, estem esperançadíssims de que la nostre veu serà oïda i'l nostre prec atès i correspost, per lo que vos avencem les mes esquisides mercès.

Deu vos guardi molts anys.

Tarragona 28 de Novembre de 1915.—El President, Manuel Font.—El Vis-secretari, Pere A. Llebaria.—El Director, Josep Gols.—El Sub-director artístic, B. Martí i Bofarull.

Excm. Sr. Alcalde President de l'Ajuntament de Tarragona.»

* * *

L'Orfeó tarragoní a Valls

A mena de discurs

Senyor Alcalde i regidors de la ciutat de Valls; amics volguéssim de l'Orfeó: La festa i la diada d'avui, mereixen ser apuntades en el llibre d'or de la nostre existència. Ja havèu vist com, en plena tardor, les flors se baden i llencen tota mena de fragancies. Sembla talment que avui siga Maig, i que tot lo que passa pels nostres ulls siga un éxtasi meravellós que transforma les coses més antagòniques, fins a fer-les devenir una sola substància, una sola llei, una sola vidència. Un misteri d'amor passa per entre tot aquest amuntegament de persones i de coses, i les fá semblar paradissiaques.

¿Que tot això es massa poètic—m'apar que dieu? Potser sí, potser no. El cas es que tot això ha succeït; no sé si a vosaltres, però sí que vos puc dir que està aferrat dintre meu, i que jo no podria pas desposseir-m'en malgrat els esforços sobrehumans que pretengués fer.

Reparèu una bella estona, senyors i amics.

Al matí, a trenc d'auca, la joia de despertar-nos i obrir els ulls a la tèbia llum d'un jorn inconegut. Després, la dolça gràcia de trovar-nos amicalment per a anar a complir una nova dolça gràcia; la dolça gràcia que sempre enronda a la nostre magestàtica Senyera quan camina, amb la seva natural esbeltés i gallardia, camí d'una nova victòria.

Mentres gustàvem d'un tant elevat concepte del deure artístic, ha passat davant nostre, plà i muntanya, mar i cel, viles i masies, pasta i imatges que la Natura ens brindava a glops al correr del tren.

I aixís gosant, i aixís vivint la realitat hermosa, som arribat a la vostra ciutat, senyor Alcalde i senyors regidors de Valls, després d'ovirar bona estona l'atreuít i afilerat campanar de Sant Joan, eix campanar que signa al cel fortitut i esperança per a la vostra industriosa població. I cada un de nosaltres l'hem saludat amb aquell respectuós silenci de les ànimes humils. I al posar peu en terra, ens hem descobert davant de Vos, senyor Alcalde, que érau llavors, i sou ara, digníssim representat de la ciutat que'ns hostatja; i davant de tots vosaltres, senyors regidors que formèu el Còs municipal; i

mes reverents encara davant la vostra Bandera, la qual, amb història breu o llarga—no ho sé jo,—és la vostra Bandera, la Bandera de Valls i com a tal l'estimèu i com a tal li rendeix fervorós homenatge, en nom de l'Orfeó i propi.

El dia d'avui ha sigut massa viu, massa esclatant, massa gloriós per a gosar-lo en tant poques hores.

¿Havèu vist quin dia, quin dia de sol de tarragoní? ¿Havèu vist el brillar dels rostres dels vells pagesos guaitant les gorres musques dels nostres joves cantaires? ¿l' de les dones, al reparar les blanques mantellines de les nostres hermoses cantatrius? N'apar que deien: Veïeu; lo passat torna; el nostre passat bé devia ser també ric en gales quan la gent d'ara les fá renàixer amb tant d'orgull catalanesc.

Hem anat devotament a l'Ofici major. El temple era una asqua d'or. ¡Oh, Constantí, gran Constantí, que has fet reviure tantes maravelles a l'entorn de la Creu! Deu t'ho pagui! L'Orfeó ha cantat—què dic cantat!—l'Orfeó ha devingut suprema inspiració desglosant la gran missa den Palestrina, i, al revès de lo que es llei natural, quan desfeia l'harmonia de les veus per a donar-les musicalment al temple, una cosa misteriosa passava per entre mig de les veus, que les refegia i les feia mes sonores, a la mena de les ones de la mar que's desmaien a la platja, per a remontar-se altra vegada i altra, acabant per ser cansó eternal. Esser gran es ésser mal-comprès, va dir l'Emerson. No pas amb les coses de l'esperit m'atreveixo a objectar al gran filosof nort americà. I no solsament en les coses de l'esperit, puix els Xiquets de Valls, quan alsaven les llurs atrevides torres, al típic sò de les nostres gralles del Camp, bé eren, bé son, desfet i tot el Castell d'homes, una cosa gran que sols comprèn la Raça; la nostre, la catalana.

Jo't saludo, símbol de Raça; te saludo per-que en el teu símbol hi veig homes braus i fornits, homes sapats i vigorosos; hi veig la bravesa i l'art tot d'una peça. Salut, doncs, valerosos Xiquets de Valls, que encastellats i al plà sou els únics al mon.

Mercès, ara, per a Vos, senyor Alcalde, que tant amable i correcte vos havèu portat amb l'Orfeó; tant exquisit i galant; tant atent i obsequiós. El vostre discurs de salutació es el d'un home sincer i patriota. A l'oír-vos, jo'm deia: Aquest home s'enganya a si mateix, ara. Parla de l'Orfeó, canta a l'Orfeó, ens adreça bells mots a uns i altres, i a la nostre Tarragona, i tot lo que diu és,—dintre la honrada paraula—un cant a Valls, un himne al dia d'avui que Valls ha viscut amb grandaria d'ànima. Bé mereixeu, doncs, senyor Alcalde, D. Joan Casas, gratitud inesborrable com ens la mereixeràn els vostres dignes companys.

Heu oit també el correcte discurs del nostre President D. Manuel Font, tot éll un sucós i substancials cant a Valls i als seus fills il·lustres, discurs el seu, que, prèst de lo ritual a dir, ha devingut també flor de paraula i llum per la pensa.

En aquestes difícils circumstancies, quan tot és ja florit i banyat de suprema alegria, vinc jo a alçar la meva copa de xampany, i dir, poc mes, poc menys, lo que vaig dir diumenge passat, çò és: que estavem celebrant una festa de poesia i de joventut i s'havia sofert el descuit de no dir uns mots en elogi de lo que n'era resúm o toia: tal era l'estol de bellíssimes i elegantíssimes senyoretas de Valls que amb la llur presència acabaren de fer mes encantador aquell quadro plàstic; elogi per a la dona de Valls, si car si la justícia es una i sola, no's podia deixar de consignar una tant alta raó de bellesa i elegancia en conjunt tant vivent. I la justícia no es sinó que la raó reconeguda.

Heu oit també l'expontani i sonor crit de ¡Visca l'Orfeó tarragoní! que'l patrici D. Fidel de Moragas ha donat, i tots l'havem en gran estima per venir de qui venia.

I, darrerament el senyor Alcalde ha tornat a parlar fent-ho ara d'una nova faisó; ara ens ha parlat de lo íntim, de com ell vol, estima i admira, al nostre Mestre En Josep Gols, pel que ha tingut paraules de fonda emoció que han sigut ofegades amb grans petaments de mans; petaments aquests que s'han distribuït germanivolament entre'l Sr. Alcalde i'l

Sr. Gols, puix que si l'un és Valls, representativament, l'altre és l'Orfeó en idèntica forma.

Senyor Alcalde i regidors de la ciutat de Valls; amics volguéssim de l'Orfeó. Vaig a terminar, però ans, sia'm permés dir, que avui, Valls i Tarragona, han quedat definitivament consagrades dues ciutats germanes, perquè tot lo precís, tot lo indispensable per a que çó fos, ha sigut: llaçada de l'Ajuntament, hospitalitat i cortesia dels veïns, festa de religió, festa d'art i de patria, festa de raça, festa de poesia, tot, tot ha prèst forma i ha avançat. L'Orfeó, que és avui el pomell de flors tarragonines mes multicolorat i fraganciós, vos en guardarà gratitud sempre per sempre.

Salut a tots doncs; i salut a vosaltres, joves intel·lectuals de Valls que vos haveu portat tant galants per les nostres cantatrius i tant amatents per a nosaltres; salut a Valls, i a la seva esbelta dona que magestuosament presideix a la ciutat; salut als castells, i salut a la vida vostra.

Orfeonistes: ajudèume a acabar amb un cant; que bé, val més una cansó de les que vosaltres sabeu endolcir, que tot lo que jo parlés ara i a tota hora. ¿Oiu el cant, senyors Alcalde i regidors? Heus'aquí doncs l'abraçada de les dues ciutats; heus'aquí la consagració. Qui vulgui ara desfer el llàs d'amor, qui vulgui demà rompre la santa harmonia dels dos pobles, que s'elevi amunt, amunt, i a veure si de lo més alt obté la gracia de fer tornar, de la llum del sol, fosca i tenebres. ¡Que no ho conseguirà! He dit.

BERNABÉ MARTÍ I BOFARULL.

Sub-director artístic de l'Orfeó tarragoní.

Nota.—La manca d'espai ens priva de ressenyar el Concert de l'Orfeó al Teatre Apolo de Valls. Fou un éxit sorollós, indescriptible, havent arribat a captivar al selecte i escullit anditori que's composava de tot quan a Valls representa: comerç, industria, banca, agricultura, política, ciencia i cultura. El sexe femení estava aixís mateix representat per les mes hermoses dames de totes les classes socials de la ciutat germana.

L'Orfeó vá guanyar-se un seguit d'ovacions, principalment en *Sota de l'olm, Oh quin bon eco!* que's van tenir de repetir, i amb l'execució pulquerrima i curosa del *Credo* den Palestrina, i l'esclatant *Alleluia* den Häendel. El públic se compenetrà de la maravillosa tasca duta a bon terme per l'Orfeó, i de la gran obra realitzada pel Mestre Gols, tenint paraules d'admiració i elogi per a l'institució i'l seu Director. Bé es veritat que, Orfeó i Mestre, se van identificar com no tenim recort d'un cas igual. L'Orfeó, com hem dit, cantà admirablement, i'l Sr. Gols dirigí a la mena dels héroes.

La senyoreta Magdalena Fortuny, en els solos, vá fer gala de la seva fresquíssima i encantadora veu. Realment, la nostra minúscula Barrientos és un prodigi de veu i d'afinació que enamora. ¿No hi haurà una mà benefactora que la guí pels viarany del diví art? Faria una gran obra artística primer, i de justícia després. En resúm; una nit inesborrable per l'esperit i una altre victoria per l'Orfeó. — B.

Noves

El President de la Cambra de Comerç, per noticies que li comunicà ahir telefònicament des de Barcelona nostre estimat amic En Macià Mallol, s'enterà de que fa alguns dies la Segona Divisió de ferrocarrils ha remès al Ministeri de Foment, favorablement informat, el projecte d'ampliació i millora de les estacions d'aquesta ciutat.

Com se tracta, com sap tothom, d'una qüestió trascendental per a la vida de Tarragona, es molt probable que, sia convocada per la mateixa Cambra de Comerç o per l'Ajuntament, demà se celebri una reunió d'entitats tarragonines a fi de lograr com més aviat millor l'aprobació de l'esmentat projecte.

Donem aquesta nova amb veritable satisfacció i no hi ha dubte que lo mateix les entitats que'ls representants en Corts i totes les persones d'influencia i significació rivalitzaràn en les seves gestions per a que sian aviat un fet les justes aspiracions de Tarragona.

El Concell de la U. N. R. se preocupa seriament d'acoplar tots els datos per a la rectificació del Cens electoral de nostra ciutat.

Se prega per aital mótiu a tots els ciutadans que

tinguin inclusions, modificacions o exclusions a fer, que envii les notes o detalls al domicili de la nostra Entitat.

El passat diumenge tinguerem el gust de saludar en l'hostatje de la U. N. R. al diputat provincial de Barcelona, nostre estimat amic i company En Ramon Roig Armengol.

Se nota moltíssim la falta de rego en els carrers de nostre ciutat, per lo que excusem dir que sería vist ab molt gust el que's procedís a dita operació per a fer desaparèixer la pols que tan molesta.

Hem de felicitar al Sr. Governador per les ordres terminants que ha donat sobre la prohibició dels jocs privats per la llei i dels que tant abús se'n feia a nostre ciutat.

Sols desitjem que aquestes ordres perdurin per sempre més.

El Director del Orfeó tarragoní, nostre estimat amic particular En Josep Gols, ha obtingut la plaça de professor de música de les Escoles Normals de nostre ciutat, en les oposicions celebrades a Barcelona.

Segons nostres informes, el tribunal per unanimitat acordá la designació.

Felicitem de tot cor al mestre Sr. Gols.

La Sra. Vda. de Salvador Poblet, ens ha obsequiat amb un valió i artístic calendari per a l'any 1914, anunci de la seva antiga i acreditada Fàbrica de Xocolata que ha lograt escampar la seva fama per tota Catalunya.

Remerciem l'atenció.

Ha mort a Tivenys el pare del nostre estimat amic i company En Pere Piñol.

Acompanyem al amic i familia en el dol que perdura tan irreparable's ocasiona.

La Junta del Centre Industrial ha cedit el seu hostatje per a celebrarhi la Tómbola de la associació «La Caritat».

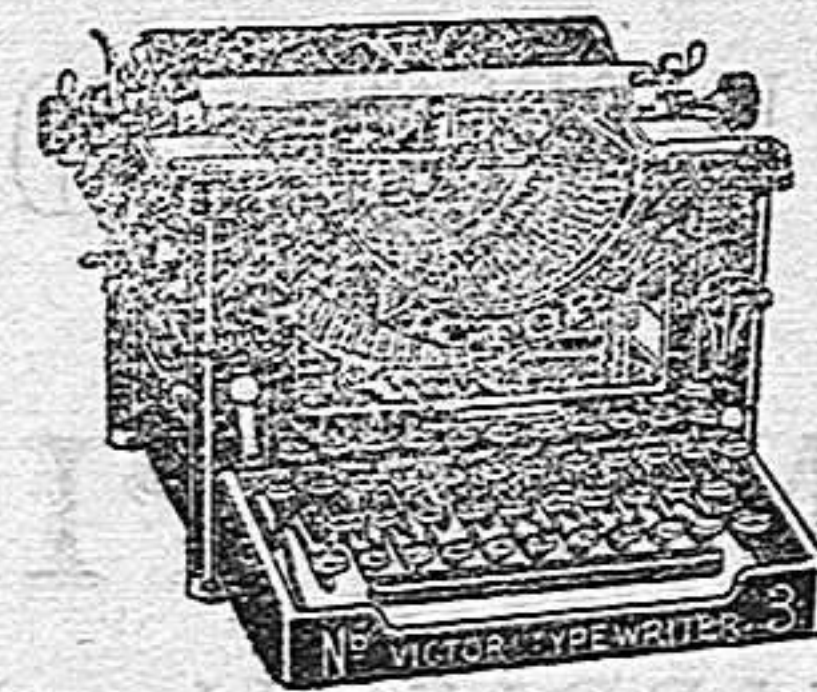
De Constantí:

Aquesta vila va de mal en pitjor. Ara que tenim peó caminer, no's pot passar pels camins. Les autoritats no ho veuen ni ho volen veure.

—La circular del Governador respecte al joc no deu resar per Constantí. Aquí hi ha qui diu que s'ha jugat, se juga i's jugarà. Hi ha un cacic a Tarragona que ampara aquest vici, tot esperant les properes eleccions.

—Els nostres amics han adquirit en el punt més cèntric de la població una espaiosa casa per a instal·lar-hi un centre de cultura i esbarjo. Els felicitem.

Máquina d'escriure

VICTOR

La més rápida

La més económic

La més perfeccionada

Per a informes i catàlegs dirigir-se al Representant a Tarragona, PÈRE OLIVELLA, Comte de Rius, 5, pral.

SALÓ DE VENTES

AL DIA

Novitats per a senyora i nenes en Merceria. — Confeccions — Pells. — Sombreros. — Bisuteria, etc. etc.

Gran assortit en PERFUMERIA

Inmensa varietat en Brodats.

Se venen a pessés i a trosos. Preu fixe — Ventes al contat. — Sempre nou. — Continuament renovació.

Rambla de San Joan, 40, pral., 1.^a

TARRAGONA

IMP. DE J. PUJÓAN, MÉNDEZ NÚÑEZ, 5.

IBARRA Y C. S. en C. - SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a València, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Lluarca i Sant Esteve Pravia amb trasbort al vapor **Lluarca núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Desembre	4	"Cabo Santa Pola"
"	11	"Cabo Quejo"
"	18	"Cabo Oropesa"
"	25	"Cabo Roca"
Janer	1	"Cabo San Sebastián"

PER A CETTE I MARSELLA

Desembre	5	"Cabo Oropesa"
"	12	"Cabo Roca"
"	19	"Cabo San Sebastián"
"	26	"Cabo Hiquer"
Janer	2	"Cabo Nao"

Per a més informes, a son consignatari **EN MARIAN PERES**, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría
general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRIPTORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes,
copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a
magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agusti, 9

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plasses (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès-Espanyol i Espanyol-Anglès.—**Pal·las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar de Laurose**.

Venda y suscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles.**

MOSTELLE

— (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^a

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu